

MAANDORGAAN VAN BIOLOGIA MARITIMA
NEDERLANDSE VERENIGING VAN ZEE-AQUARIUMLIEFHEBBERS
Opgericht 12 november 1939

Nr. 34

6e jaargang nr. 4

april 1956

ONS VIERDE CONGRES OP 6 MEI 1956

Belangrijke gebeurtenissen werpen hun schaduw vooruit. Welnu, voor BIOLOGIA MARITIMA zal het jaar 1956 een belangrijk jaar blijken te worden, daar verscheidene factoren er toe zullen bijdragen, dat de zee-aquariumliefhebberij in het algemeen en onze Vereniging in het bijzonder een nog grotere bekendheid gaan genieten.

Hierbij denken wij bijvoorbeeld aan de aanstaande opening van "Het Zee-aquarium" in Scheveningen, over welke bezienswaardigheid u nog iets meer kunt lezen op pagina 45. De stroom van bezoekers, die in de komende maanden en jaren aldaar verwacht wordt, zal in haar geleerden zeer zeker aquariumliefhebbers tellen, die na het zien van de schoonheid der aanwezige zeebewoners zullen overgaan tot de inrichting van een eigen zee-aquarium, terwijl zij natuurlijk tevens Lid worden van onze Vereniging met alle voordelen vandien.

Ook ons komende Congres zal ongetwijfeld bijdragen tot een versteviging van reeds bestaande vriendschapsbanden, terwijl vele nieuwe kopenlijk zullen worden aangeknoopt. Ter stimulering hiervan stelt onze Donateur, de heer J.C. Jager - directeur van "Het Zee-aquarium", zowel te Bergen aan Zee als in Scheveningen - voor een ieder, die zich tussen 30-4-1956 en 6-5-1956 (uiterlijk vóór sluiting van het Congres) aanmeldt als Lid of Donateur van onze Vereniging, onder gelijktijdige betaling van zijn bijdrage voor 1956 van tenminste f. 6.--, enige zeedieren - afkomstig uit de Golf van Biskaje - gratis beschikbaar. Werft allen dus thans Eeden en Donateurs!

Tijdens het Congres zal nog een verrassende mededeling gedaan worden. Zij zal u allen zeker interesseren, daar zij in verband staat met de verdere ontwikkeling van de zee-aquariumliefhebberij.

Tot ziens en veel genoegen op ons Vierde Congres! -- G.G.P. Wouda

Redactie en Administratie:
G.G.P. Wouda, Hulshorststraat 6, 's-Gravenhage

Gehele of gedeeltelijke overname van artikels en/of illustraties
alleen geoorloofd na schriftelijke toestemming der Redactie

Gratis voor Eeden

ONS VIERDE CONGRES

HET ALGEMEEN BESTUUR VAN
BIOLOGIA MARITIMA
Heeft de eer en het genoegen u hierbij uit te nodigen
tot bijwoning van
het

VIERDE CONGRES
te houden op
zondag 6 mei 1956
in de Aula van de H.B.S. "Johan de Witt"
Nieuwe Duinweg 6-14
te
's-Gravenhage-Scheveningen

A G E N D A

- 9.00-10.00 uur: AANKOMST EN ONDERLINGE (HERNIEUWDE) KENNISMAKING DER DEELNEMERS (STERS).
- 10.00-10.05 uur: OPENING VAN HET CONGRES DOOR J.P.J. Turlings, Algemeen Voorzitter van BIOLOGIA MARITIMA.
- 10.05-10.45 uur: MIJN ZEE-AQUARIUMBELEVENISSEN IN PAKISTAN door Ir. H.E. Westenberg uit 's-Gravenhage.
De heer Westenberg verbleef in 1955 gedurende enkele maanden in Karachi en omgeving en hij slaagde erin levende zeevissen uit het kustgebied aldaar als proefzending naar Diergaarde Blijdorp te Rotterdam te zenden.
- 10.45-11.05 uur: IMPORTEN VAN ZEEVISSEN VANUIT PAKISTAN NAAR DIERGAARDE "BLIJDORP" TE ROTTERDAM door C.A. Spoelstra (Diergaarde Blijdorp) uit Rotterdam.
Deze causerie sluit geheel aan bij de vorige, zodat een afgerond geheel ontstaat.
- 11.05-11.45 uur: THE PLAICE EGG DEVELOPMENT (Ontwikkeling Scholci) PORTUSIESE FISKERE (Trawlvisserij New-Foundland), twee prachtige kleurenfilms met geluid.
- 11.45-12.30 uur: PLANTEN EN WIERGROEI IN HET ZEE-AQUARIUM door Dr. C. van der Meer uit Delft.
De heer van der Meer heeft proeven genomen met betrekking tot vorenstaand onderwerp en zal nu o.a. de resultaten van die proeven bekend maken. De volgende factoren zullen hierbij nader in beschouwing worden genomen: temperatuur, belichting en voeding.

- 12.30-12.35 uur: EEN VERRASSENDE MEDEDELING door G.G.P. Wouda uit 's-Gravenhage.
- 12.35-13.30 uur: PAUZE, waarin gelegenheid tot
 a. het nuttigen van de medegebrachte lunch;
 b. bezichtiging van het tentoongestelde;
 c. uitwisseling van gedachten.
- 13.30-14.15 uur: HET WATER IN HET ZEE-AQUARIUM ALS BELANGRIJKE MILIEUFACTOR VOOR DE GEHOUDEN ZEEDIEREN, -PLANTEN EN -WIEREN door G.G.P. Wouda uit 's-Gravenhage. De heer Wouda zal hierbij o.a. aandacht wijden aan de chemische veranderingen, welke op den duur in het water van zee-aquaria kunnen optreden, alsmede aan de invloed hiervan op de zich in dat water bevindende levende organismen.
- 14.15-15.15 uur: NIEUW ONDERZOEK NAAR HET GEDRAG VAN ZEEDIEREN door I. Kristensen (Zoölogisch Station van de Nederlandse Dierkundige Vereniging) uit Den Helder. De heer Kristensen zal zijn beschouwingen illustreren door middel van projectie van diapositieven.
- 15.15-16.15 uur: IN EN OM HET ZEE-AQUARIUM door J.H. Kroon uit Leiden. De heer Kroon zal aan de hand van projectie van kleurendiapositieven spreken over de vangst van zeedieren, over strandvondsten en over opnamen van zee-aquaria.
- 16.15-16.20 uur: SLUITING VAN HET CONGRES
- 16.20-16.30 uur: WANDELING NAAR DE BOULEVARD EN EEN BLIK OP DE ZEE
- 16.30-17.30 uur: BEZICHTIGING VAN "HET ZEE-AQUARIUM" IN SCHEVENINGEN EN RONDLEIDING DOOR DE DIENSTRUIMTEN ALDAAR! De toegangsprijs bedraagt voor Leden en Donateurs van onze Vereniging f. 0,80 (alleen op vertoon en na afstempeling van de lidmaatschapkaart of donatiekaart); niet-Leden f. 1,-

Tijdens het Congres zullen enkele technische nieuwigheden op zee-aquariumgebied gedemonstreerd worden. Daarnaast zullen er nog enkele "zaken der zee" te zien zijn, zodat u direct na het betreden der zaal reeds in "zeesfeer" zult komen. De deelnemers, die uit alle delen van ons land verwacht worden, kunnen, indien zij per trein arriveren, bij het station H.S. op de tram (lijn 9) stappen op het Stationsplein; bij het station S.S. ca. 3 minuten lopen naar de tramhalte bij "'t Wachtje" (eveneens lijn 9, richting Schev. Zeebad). Uitstappen: Nieuwe Parklaan hoek Nieuwe Duinweg. Wegwijzers leiden U verder naar de congreszaal. Voor eventuele aankopen in "Het Zee-aquarium": potten medebrengen!

DE VOEDERING VAN ZEE-DIEREN

met toestemming van auteur en uitgever
vertaald naar hoofdstuk VIII van
"Life of the Shore and Shallow Sea" door P. Wilson, Londen 1951

door

Dr. C. van der Meer

VI

Platwormen (Nemertini) zijn allen vleeseters. Zij verslinden hun prooi in zijn geheel door hun lichaam erover uit te stulpen, ongeveer zoals een slang dat doet.

De worm *Lineus longissimus* zag men in het Aquarium te Plymouth een grote Kokerworm (*Branchioma vesiculosum*) opeten door zijn kop in de koker te brengen en zijn bek te stulpen over het kopeinde van de *Branchioma*. De borstelworm werd daarna naar buiten getrokken binnenin het dunne lichaam van de *Lineus* die buiten de koker opgerold lag. Het slachtoffer kwam tenslotte te rust ongeveer in het midden van de *Lineus* waar zijn aanwezigheid zichtbaar bleef als een grote bobbel in het elastische lichaam van zijn verslinder. Er is een grote en belangrijke groep van vleesetende dieren die niet jagen of hun prooi overheersten. Zij hebben de heerlijk luke methode van het wachten tot deze bij toeval tegen hen aanbotst geperfectioneerd. Dit zijn de Zee-anemonen en hun verwanten. Vooral op hun tentakels zijn zij voorzien van batterijen van netelkapsels die bij de geringste beweging lange doordringende draaden uitschieten, welke soms voorzien zijn van stekels die in de huid van kleinere dieren dringen en er een verlamdend gif in spuiten en het slachtoffer tegelijk als met evenzovele meerkabels vastmaken. Hoe meer de gevangene spartelt des te meer cellen schieten hun draaden in zijn lichaam af. Tenzij de prooi groot is, is er weinig kans dat hij ontsnapt en de tentakels, die zich naar binnen buigen, brengen hem naar de mond die zich bevindt in het midden van de op een bloem gelijkende schijf. De Zeedahlia (*Tealia felina*) is een van onze mooiste gekleurde soorten en komt veel voor op rotsige kusten onder stenen en spleten waar hij zich voedt met kleine Krabben en andere dieren die op dergelijke plaatsen een beschutting zoeken.

Hydroïden - zoals de Doornsduin (*Acyronium digitatum*) en het zogenaamde Weerboompje - en de echte tropische Korallen zijn kolonies van grote aantallen kleine, op Zee-anemonen gelijkende poliepen. Deze zijn met elkaar verbonden door een buizensysteem, zodat het voedsel, dat door één dier wordt gevangen, ook alle anderen ten goede komt. Het is niet noodzakelijk dat elke individuele poliep voedsel voor zichzelf vangt; de kolonie gedijt zo lang als er voldoende poliepen gelijk hebben bij de vangst. Sommige Kwallen laten lange lijnen (tentakels) door het water achter zich aanslepen en vangen met hun netelcellen kleine dieren die per ongeluk er tegen aanzwemmen. De tentakel wordt onmiddellijk ingetrokken en neemt de vangst mee om deze in de mond te brengen. De Kogelkwal (*Pleurobranchia pileus*) heeft twee lange vislijnen, die niet met netelcellen maar met kleverige bolletjes bezet zijn.

terwijl het prachtige doorzichtige diertje voortzwemt, sleept het de lijnen achter zich aan. Zodra een klein wezentje verward raakt in of vastkleeft aan een van de lijnen, wordt deze ingetrokken om de prooi naar de mond te brengen.

Plantenetters

Het meest essentiële onderscheid tussen planten en dieren (enkele uitzonderingen daargelaten) is, dat de eerste - behalve de schimmels en enkele andere groepen - hun voeding krijgen uit eenvoudige anorganische zouten en gassen uit de grond, de lucht of het water, terwijl de laatste zich alleen kunnen voeden met de ingewikkelder stoffen die alleen in de lichamen van levende wezens gevonden worden. Deze organische stof, het voedsel der dieren, wordt door de planten opgebouwd uit eenvoudige stoffen bij aanwezigheid van licht. Op een nog niet geheel bekende wijze wordt de lichtenergie voor dit proces gebruikt met behulp van een groep groene kleurstoffen (chlorophyl, bladgroen).

De dieren zijn voor hun bestaan absoluut afhankelijk van plantaardig leven, daar zij slechts van organisch materiaal kunnen leven. Wanneer de planten plotseling van de aarde zouden verdwijnen, zou elk dierlijk leven snel ten onder gaan.

Niet alle dieren kunnen zich met andere dieren voeden; aan het begin van een voedselketen staan steeds plantenetende dieren, die - doordat zij zelf weer gegeten worden - het door de planten opgebouwde organische materiaal weer doorgeven aan de vleeseters.

De plantenetende zeedieren vormen een nogal eigenaardig gezelschap en zijn gewoonlijk klein van stuk. Aan onze kusten komen geen grote, het zou te vergelijken dieren voor; wel kent men in de tropen enkele grote van de wieren grazende zoogdieren.

Slechts de kleine Alikruiken, Schaalhorens, Zeehazen (*Aplysia punctata*) en enkele andere dieren eten levende zeedieren en zelfs de Alikruiken schijnen de afgescheurde rondrijvende wieren te prefereren, misschien omdat ze zachter zijn als ze enigszins vergaan zijn.

De Harder (*Mugil chelo*) graast vaak aan fijne zeediertjes en het Slijmvisje (*Blennius pholis*) heeft ook wier op zijn menu staan, maar over het algemeen kan men veilig zeggen, dat gewone zeedieren in levende staat niet veel gegeten worden, hoewel zij - dood en vergaan - van grotere waarde zijn als diervoedsel. Verschillende borstelwormen van het geslacht *Nereis* verslinden bijvoorbeeld kleine stukjes van zulk zeedier. De detritusetters zullen later besproken worden.

Van onbegrijpelijk groter belang als voedselvoorraad voor de dieren zijn de uiterst kleine diatomeeën en andere microscopisch kleine plantjes van het plankton. Hoewel zij individueel onbetekenend zijn, komen ze in zulke enorme aantallen voor, dat hun totale hoeveelheid vele malen groter moet zijn dan die van de grote zeedieren.

(wordt vervolgd)

DE TOEGANG TOT HET CONGRES IS NIET ALLEEN VOOR LEDEN EN DONATEURS, DOOR OOK VOOR BUITENSTAANDERS, DIE BELANGSTELLEN IN DE ZEE-AQUARIUMTECHNIEK EN ZEE-BIOLOGIE, GEHEEL GRATIS. BRENGT HEN DUS OOK MEE!

door
G.G.P. Wouda

XVII

FAUNA EN FLORA

MIDDELLANDSE ZEE-EXPEDITIE 1955

3

Onderzoek

Nadat wij ons wat verfrist hebben en in wat luchtiger kledij gestoken zijn, enkele administratieve plichtplegingen hebben vervuld en fishes in ontvangst hebben genomen, waarop we tot aan het eind van ons verblijf onze maaltijden in ontvangst kunnen nemen, zie ik mijn vrouw eens aan en zeg: "Zullen we eens gaan kijken?" Zij begrijpt me en dan stappen we samen de weg weer op in de richting van de spoorbaan en het korte landelijke weggetje. Vanaf onze bungalow is het ongeveer 7 minuten lopen en wanneer we dan aan het eind van het weggetje zijn, staan we aan de kust en ligt de Middellandse Zee in al haar blauwe uitgestrektheid voor ons.

We staan op de rode rotsen van het Estérèl-gebergte. Het gesteente heeft hier de kleur van lava en schijnt daar dan ook min of meer identiek aan te zijn; juister gezegd, het is porfier, een rode tot roodbruine fosforhoudende granietachtige steensoort, waarvan de Romeinen indertijd bijvoorbeeld prachtige vazen en badkuipen lieten beitelen. De kustlijn is grillig, zodat we een schitterend gezicht hebben op de verder afgelegen rotsen, die met hun door de zon warmrood getinte oppervlakte een fraai contrast vormen met de hier en daar donkergroene bebossing van naaldhout.

Links en rechts van ons - we staan nog ongeveer 3 meter boven het oppervlak van de zee - zien we enkele Agaven van ongeveer 1 meter hoog en over de grond strekken vetplanten met langwerpige vlezige bladeren hun kruipende stengels uit; hier en daar dragen deze laatste mooie gele bloemen.

Het gebergte daalt langzamerhand, soms sprongsgewijze, in zee af. Daar waar het water om de voet speelt, bevinden zich kleine en grotere zwak naar zee hellende plateau's, welke afgewisseld worden door grote rotsblokken, die het hoofd nog boven water trachten te steken. Ook zien we als het ware kleine bergruggen zich nog juist boven water verheffen; zij zijn min of meer afgerond door de eeuwigdurende slijpende beweging van het zeewater, terwijl hier en daar de zee zelfs kans heeft gezien er dwars doorheen geulen in uit te hollen.

Na deze eerste aanblik in ons te hebben opgenomen, stappen we via een paar uitstekende rotspunten naar omlaag en even later staan we aan de rand van het water. Voor ons bevindt zich een plateau'tje met een oppervlakte van ongeveer 10 vierkante meter. Er staat constant water op al is dit aan een zwakke, dwars op de kust staande, heen en weer gaande beweging onderhevig. In zeer versterkte mate zouden we het branding kunnen noemen, doch nu is het slechts een lichte kabbeling, welke als laatste uitvloeisel van een vlak langs

de kust waarneembare geringe deining van de zee de rotsen streelt. Het water is kristalhelder en verloopt op dit plateautje in de richting van de zee van 0 tot 15 à 20 cm diepte; dan volgt er een ongelijke rij rotsblokken, ongeveer evenwijdig aan dit kustgedeelte en daarachter bevindt zich weer een volgend plateau, dat met ongeveer 50 cm waterhoogte begint.

Het water op het eerste plateau voelt met de hand lauw aan; vanmiddag zal ik de temperatuur opmeten. Het plateau, dat mooi vlak is, blijkt te zijn begroeid met een fijndraderig groenwier, enkele millimeters hoog; het is me niet mogelijk dit wier thans met zekerheid te determineren, doch dat komt hopenlijk later nog wel. Zo op het eerste gezicht lijkt het wel wat op Vaucheria.

Ongeveer 30 cm van de waterrand verwijderd zie ik op een diepte van nog geen 5 cm een Patella spec. (Schaalhorenslak) zitten. Het huis heeft een grootste middellijn van naar schatting 2 cm en is een paar millimeter van de bodem opgelicht; duidelijk zie ik er de landwaarts gerichte voelhorens van de slak onderuit komen. Iets verderop zitten nog twee exemplaren.

Aan de rand van het water heeft zich een aanspoelselstrookje gevormd, hoofdzakelijk bestaande uit stukjes bruinwier en gedeelten van palmladeren.

Daar dit plateautje zo op het oog verder geen bijzonderheden oplevert, klauteren we rechts ervan over een paar rotsblokken en staan dan meteen aan de zeezijde van een langgerekt en breder plateau. Het water heeft hier een diepte van 20 tot 25 cm direct aan de kant; het staat hier bijna stil, daar het aan de zeezijde wordt beschermd door een "bergrug", die op sommige punten 50 cm boven het zee-oppervlak uitsteekt en schuin naar zee verloopt. In de richting van de open zee is het water in beweging door een afwisselende opstuwning en zuiging.

Waar wij nu staan is het water ook weer glashelder. Tegen de verticale wand van de "bergrug" zitten onder water enige slakken met ronde kegelvormige huisjes. De basis van die huisjes heeft een middellijn van ongeveer 1,5 cm, terwijl de hoogte ca. 1 cm is. Zij zijn donkerolijfbruin gekleurd en vertonen met de 4 á 5 windingen mee een vrij regelmatig rood tot roodbruingekleurde tekening, die uit 0,5 tot 1 mm lange streepjes bestaat. Het dier zelf is grijs-groen tot lichtgroen gekleurd. We zetten de exemplaren, die we bekeken hebben, neer op een nat, boven water uitstekend gedeelte van de rots en even later kruipen zij met een voor een slak behoorlijk grote snelheid en druk bewegend met hun huis het water in, waar ze zich een paar cm onder de oppervlakte tegen de met fijn groenwier begroeide rots aan weer rust gunnen. Toch schijnen deze slakken zich ook vrijwillig uit het water te begeven, want even verder zien wij enige exemplaren op een afstand van 1 á 2 cm boven het wateroppervlak tegen beschaduwde gedeelten van de rots zitten. Het zijn kernelijk wier-eters, want op de met een dun laagje slib bedekte bodem van de plas zien wij hen niet.

(wordt vervolgd)

VOORAL VOOR DE VELE NIEUWE LEDEN EN DONATEURS IS HET WELLICHT EENS NUTTIG TE VERMELDEN, DAT EEN "KOR" EEN TRECHTERTVORMIG SLEEPNET IS, BESTAANDE UIT EEN RECHTHOEKIG IJZEREN RAAM, MET SCHERPE ONDERKANT, VOORZIEN VAN EEN PUNTZAKVORMIG NET VOOR DE VANGST VAN BODEMDIEREN.

MIJN BEVINDINGEN MET ZEENAALDEN

door

J. de Haan

Sinds enige maanden ben ik in het bezit van een paar Zeenaalden, ongeveer 25 cm lang. Deze dieren zijn afkomstig uit "Het Zee-aquarium" te Bergen aan Zee en dus reeds aan het leven in een besloten ruimte gewend. Een deel van zijn overige bakbewoners bestond uit Steurkrabben en alr's bleek mij, dat deze het slachtoffer van de Zeenaalden werden. Het was interessant te zien hoe laatstgenoemden jacht op hen maakten.

De Zeenaald - overigens een zeer rustige vis - belcerde een Steurkrab en schoof heel langzaam dichterbij. Was de Steurkrab binnen zijn bereik gekomen, dan kromde de Zeenaald zich er met een boog omheen, bleef zo enige tellen gespannen staan en schoot dan op het slachtoffer af. Hoewel de Steurkrab vaak ontsnapte, had hij in de regel toch wel een knauw gekregen, zodat hij angstig door de bak heenschoot en dan soms ten prooi viel aan een Zee-anemoon.

Toer alle Steurkrabben genuttigd waren, heb ik ander voedsel, zoals Daphnia's, Tachytraeën, Tubifex, stukjes Garnaal of Mossel geprobeerd. Gelukkig is, dat grote Daphnia's het enige voedsel vormen, dat zij graag nemen; het overige voedsel keken ze niet aan. Later kon ik nog wat Steurkrabben bemachtigen en deze heb ik dan ook in hoofdzaak aan de Zeenaalden opgevoerd. Ook vangen zij wel kleine Garnaal'tjes, doch hier hebben ze meer moeite mee, daar deze in het zand kruipen.

Tus vorenvermelde bevindingen meen ik te mogen afleiden, dat Zeenaalden in hoofdzaak leven van kleinere kreeftachtige dieren.

VARIA-MARITIMA:

Crepidula fornicata (Muiltje of Slippertje) komt in de zoute wateren rond Tholen in zulke grote hoeveelheden voor, dat de schelpen van deze slakkensoort op sommige plaatsen op het eiland gebruikt worden voor het verharden van paden.

De door het zeewater afgeslepen platte bovenste schelphelften - en de brokstukken daarvan - van de Oester vormen zeer geschikt materiaal voor Zee-anjeliëren en andere Zee-anemonen om zich erop te hechten.

W.

LAAGWATERTIJDEN VOOR HOEK VAN HOLLAND (1956)

8 mei	4.46 u. en 17.35 u.,	6 mei	6.03 u. en 18.46 u.
10 mei	5.00 u. en 17.40 u.,		
12 mei	11.45 u. en 23.59 u.,	13 mei	12.27 u.
19 mei	4.50 u. en 17.40 u.,	20 mei	6.06 u. en 19.21 u.
21 mei	7.48 u. en 20.12 u.,		
26 mei	11.34 u. en 23.47 u.,	27 mei	12.07 u.
Voor Westkapelle	2.50 uur vroeger,	voor Tholen	1.00 uur vroeger,
voor Scheveningen	0.30 uur later,	voor IJmuiden	1.00 uur later,
voor Den Helder	3.30 uur later,	voor Delfzijl	4.30 uur vroeger.

In wording:

"HET ZEE-AQUARIUM"
te
's-Gravenhage - Scheveningen

Zoals u gedurende de laatste paar jaren uit berichten in dagbladen en weekbladen, alsmede uit artikelen en bijlagen in DE KOR heeft kunnen vernemen, is de plaats Bergen aan Zee in Noord-Holland in het jaar 1954 een bezienswaardigheid rijker geworden in de vorm van "Het Zee-aquarium".

De initiatiefnemer - de heer J.C. Jager te 's-Gravenhage, die onze Vereniging voordien als Lid en vervolgens als Donateur een warm hart toedraagt - heeft, gezien zijn succes met vorengenoemde instelling, verleden jaar besloten tot het inrichten van een soortgelijke bezienswaardigheid in Scheveningen.

Op zaterdagmiddag 17 maart 1956 had ik het genoegen op uitnodiging van de heer Jager een kijkje te nemen achter de thans nog ietwat verveloze toegangsdeuren van hetgeen binnenkort "Het Zee-aquarium" in Scheveningen gaat worden.

De ligging is uniek, namelijk aan de drukke Palacestraat, de toegangsweg vanaf het Gevers Deijnootplein - centraal eindpunt van meerdere tramlijnen - naar de boulevard.

Er wordt daar sinds januari van dit jaar hard gewerkt op de ongeveer 75 cm dikke betonvloer, welke als fundament diende voor het in het jaar 1904 gebouwde Palace-hotel. Tot en met het vorig jaar werd de bewuste ruimte gedurende lange tijd des zomers als fietstentstalling en des winters als opslagplaats voor strandtenten, strandstoelen enz. gebruikt. Thans worden oude muren doorgebroken en nieuwe opgetrokken, zodat daarbij dienstgangen ontstaan alsmede plaatsen voor een 40-tal kleine en grote zee-aquaria, met lengten die variëren tussen 30 cm en 2,5 meter!

Als materiaal voor de zeewaterbakken tot een lengte van 1,40 meter wordt gebruik gemaakt van Asbestona; de langere bakken bestaan uit waterdicht beton. De verlichting zal geschieden met behulp van fluorescentiebuizen.

Via een ruime gang, met aan weerszijden in totaal 15 á 16 verlichte vitrines, komt men in een grote ruimte waar door uitsparingen in de muren een 20-tal kleine en grote zee-aquaria zal zijn te bewonderen. In de verste linkerhoek van deze ruimte komt men via een korte gang in de tweede ruimte met ongeveer 10 zee-aquaria en vervolgens komt men, weer via een korte gang, in de derde ruimte met eveneens een 10-tal zee-aquaria. Vandaar belandt men dan weer in de eerste grote ruimte en kan men nogmaals een rondgang maken dan wel zich naar de uitgang begeven.

Een grote dienstruimte - werkruimte - waarin zich o.a. een drietal opvangbakken bevindt voor pas aangekomen dieren, een krachtige luchtcompressorinstallatie voor de benodigde luchtdoorvoer in de zee-aquaria, een aparte ruimte waarin zich een enorme reservevoorraadbak voor zeewater (ca. 20.000 liter) bevindt, welke via slangen rechtstreeks uit zee wordt volgepompt, alsmede een ruim dagverblijf completeren het geheel, dat een oppervlakte van 700 á 800 vierkante meter beslaat.

Met grote belangstelling zien wij de opening van deze tweede bezienswaardigheid op zee-aquariumgebied tegemoet. -- G.G.P. Wouda

NIEUWS UIT ONZE AFDELINGEN

LEIDEN

De Afdeling LEIDEN EN OMSTREKEN hield op woensdagavond 25 januari 1956 een bijeenkomst ten huize van de heer J.H. Kroon te Leiden. Na het bezichtigen van de zee-aquaria van de gastheer - vooral de Noordzeekreeft had veel bekijks, omdat hij gedurende de laatste nacht verveld was en er erg bleek uitzag (de vorige vervelling had ongeveer 3 maanden geleden plaats)-en een praatje over allerlei belevenissen in de schone schepping werd een begin gemaakt met het eigenlijke onderwerp voor deze avond, namelijk de projectie van kleurendiaposities over en om het zee-aquarium. Opnamen langs strand en dijken werden afgewisseld met fraaie foto's van zee-aquaria, waarbij veel planten en dieren het witte doek passeerden. De gastheer gaf een toelichting bij het vertoonde materiaal. Tot slot volgden nog enkele kleurenopnamen van Dr. J.J. Smith; een mooi rode zeester en verschillende wieren uit de Middellandse Zee hadden hierbij vooral de bewondering.

We kunnen terugzien op een leerzame avond, waarop wij tevens op een prettige wijze gestimuleerd werden tot de verdere, intensievere beoefening van onze mooie liefhebberij. -- J.H. Kroon, Secr.

'S-GRAVENHAGE

De Afdeling 'S-GRAVENHAGE EN OMSTREKEN ("HET ZEEPAARDJE") hield op woensdagavond 8 februari 1956 haar maandelijkse bijeenkomst ten huize van Ir. H.E. Westenberg te 's Gravenhage.

De Voorzitter vertelde enkele bijzonderheden over het komende congres, waarna verscheidene leden hun medewerking toezegden, o.a. in de vorm van het beschikbaar stellen van hun collecties op zee-aquariumgebied. De heer Westenberg stelde voor, dat elke Afdeling een door haar ingericht zee-aquarium zal inzenden en dat voor het best ingerichte aquarium een prijs beschikbaar zal worden gesteld. Dit idee zou door de Voorzitter onder de aandacht van het Algemeen Bestuur worden gebracht.

Hierna ging de heer Wouda over tot het vertonen van de aangekondigde filmstrook. We genoten van de prachtige opnamen van de zee, van stranddieren en zeevoedsels enz. enz. Zeer interessant was de ontwikkeling van de Kwal, welke wij in verschillende stadia te zien kregen.

Om 23 uur werd deze zeer aangename en interessante avond door de Voorzitter gesloten. -- J. de Haan, Secr.

ROTTERDAM

De Afdeling ROTTERDAM EN OMSTREKEN ("DE ZEESTER") hield op dinsdagavond 21 februari 1956 haar maandelijkse bijeenkomst ten huize van de heer J. Bos Jr. te Rotterdam.

Voor deze avond was geen bepaald programmapunt gekozen, zodat de aanwezigen een gezellige "boom" opzetten over de liefhebberij.- B.

DE BIJDRAGE VOOR HET ALGEMEEN LIDMAATSCHAP VAN "BIOLOGIA MARITIMA" BEDRAAGT F. 6,-- PER JAAR; DONATEURSCHAP MINIMUM F. 6,-- PER JAAR!

DAS GROSZE BUCH DER MEERESKÜSTEN

Dat de belangstelling voor het leven in zee niet alleen in Nederland, doch ook in andere landen steeds groter wordt, blijkt wel uit het kortgeleden in de Duitse taal verschenen werk "Das Grosze Buch der Meeresküsten" van Edouard le Danois, betrekking hebbend op het leven langs de kust in de Golf van Biskaje, het Kanaal, de Middellandse Zee en de Noordzee.

In 1953 werd dit oorspronkelijk Franse boek gepubliceerd onder de naam "La Vie Etrange des Rivages Marins" en twee jaar later in het Duits vertaald door Dr. Alfred Wulff. Hierbij onderging het nog een aanvulling voor zover het gegevens over de Noord- en Oostzee betrof.

Het grote formaat - 22,5x29 cm - alsmede het geplasticeerde omslag trekken reeds direct de aandacht: een prachtige bloedrode Zeester (*Henricia sanguinolenta*) op een rotsachtige lichtgroene ondergrond. De inhoud van het boek overtreft echter nog de verwachtingen. Volgens de inleiding was de opzet van de auteur er geen boek voor wetenschapsmensen van te maken, noch een leerboek voor zoölogie of een handboek voor botanie; het is de bedoeling, dat dit werk vooral in handen komt van degenen, die belangstelling hebben voor het leven in zee en er ook wat meer van willen weten.

Welnu, de schrijver is hierin op schitterende wijze geslaagd, mede dank zij een aantal medewerkers, die op fotografisch gebied reeds een grote bekendheid genieten. Namen als Dr. D.P. Wilson, Prof. Drach, Rebikoff, Borelli, Dragesco e.a. behoeven geen verdere toelichting.

De afbeeldingen beslaan bijna alle een halve pagina. Een uitstekende gedachte is het daarbij geweest van een groot aantal zeedieren en wieren twee verschillende opnamen op één pagina te plaatsen, waardoor gemakkelijker vergelijkingen gemaakt kunnen worden. Een gedeelte der kleurenfoto's beslaat elk zelfs een gehele pagina. De 147 zwart-wit foto's alsmede de 24 kleurenfoto's en kleurenplaten vormen op zichzelf reeds een schitterende verzameling, waarvan men bij herhaling zal kunnen genieten, ook al is men de Duitse taal niet machtig.

Toch is dit prachtige boek geen plaatwerk zonder meer, want het is bovendien voorzien van een tekst, die alleszins de moeite van het lezen en herlezen waard blijkt te zijn. De volgende onderwerpen worden daarbij op een prettige en tevens wetenschappelijk verantwoorde wijze behandeld:

1. De structuur van de onderscheidene kusten;
2. het mariene leven op de rotsachtige kustgedeelten van de Atlantische Oceaan;
3. het mariene leven op en in de zand- en slibgronden van de kusten langs de Atlantische Oceaan;
4. de Franse Middellandse Zeekust en het mariene leven aldaar;
5. De Duitse Noordzeekust met haar mariene leven.

Hoewel tot het kustgebied het gehele vastelandsplateau - dat wil zeggen tot een diepte van ongeveer 200 meter - wordt gerekend, worden in dit werk in het bijzonder die zeedieren en wieren afge-

beeld en besproken, die tijdens laag water te vinden zijn. De uitstekende milieubeschrijvingen, die voor de werkelijke zee-aquarium liefhebbers van zeer groot belang zijn, alsmede de daarbij vermelde interessante bijzonderheden over de zeefauna en -flora maken dit boek tot een waardevol overzicht van hetgeen er tot op heden bekend is op dit gebied.

Naast de reeds genoemde zwart-wit en kleurenfoto's zijn nog 44 tekeningen in de tekst opgenomen, terwijl een literatuuroverzicht en een register van de in de tekst gebruikte wetenschappelijke- en Duitse namen het geheel completeren. De wetenschappelijke namen geven merendeels geen verschillen te zien met de in Nederland voor dezelfde dieren of wieren gebruikelijke wetenschappelijke naamgeving, zodat dit punt voor de Nederlandse lezers geen bijzondere moeilijkheden bezorgt op te leveren.

Het uitmuntend fotomateriaal en de waardevolle tekst geven dan ook alle aanleiding voor dit 196 pagina's tellende boekwerk een ereplaats in uw boekenkast in te ruimen, want u zult er menigmaal naar grijpen om het te raadplegen en ervan te genieten.

Het prima verzorgde boek wordt uitgegeven door de Franckh'sche Verlagshandlung te Stuttgart en kost, in keurige linnen band met goudopdruk, DM 42,--.

G.G.P. Wouda

NEDERLANDSE SPOOKKREEFTJES

In de S.W.G.-tabellenserie, uitgegeven door de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging en de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, verscheen onder no. 14: "Nederlandse Spookkreeftjes" van de hand van J.H. Stock, Zoölogisch Museum te Amsterdam.

De Spookkreeftjes (Caprellidea of Laemodipodea) vormen een onderorde van de Vlokkreeften (orde Amphipoda), die op hun beurt tot de klasse der Schaaldieren (Crustacea) behoren. Vorengenoemde onderorde omvat slechts 2 families, n.l. de Caprellidae en de Cyamidae. Duidelijke beschrijvingen en tekeningen der verschillende soorten. Dit deeltje is te verkrijgen na overmaking van f. 0,50 op girorekening 532814 t.a.v. de Tabellenadministratie der Strand-Werk-Gemeenschap te Amstelveen. ---

G.G.P. Wouda

VERENIGINGSADRESSEN:

Alg. Voorzitter: J.P.J. Turlings, Oranjelaan 25, Rijswijk Z-H

Alg. Secr.: J.C. van Egdorn, Leeuwenbekstraat 31a, Rotterdam-N
(Inlichtingen over en aanmelding voor het lidmaatschap;
alle algemene correspondentie betreffende de Vereniging)

Alg. Penningmeester: M. Bot, Sportlaan 75, Vlaardingen; giro
nummer 349352 (Contributie-betalingen, donaties, enz.)

1e Alg. Commiss.: G.G.P. Wouda, Hulshorststraat 6 's-Gravenhage

2e Algemeen Commissaris: J.H. Kroon, Leeuwerikstraat 8, Leiden

MAANDORGAAN "DE KOR":

Zendt alle kopij en daarmee verband houdende stukken, alsmede opgaven van advertentie-teksten, aanvragen voor proefnummers en adresveranderingen uitsluitend aan de Redactie-Administratie: Hulshorststraat 6, 's-Gravenhage